

Για τὴν προσευχή (Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος)

[Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ἁγ. Ἰωάννης Χρυσόστομος](#)

Ὁ Θεὸς δὲν νοιάζεται γιὰ τὸν τόπο. Ζητάει μόνο θερμότητα καρδιάς καὶ ἀγνότητα ψυχῆς

Πολλοὶ μπαίνουν στὴν ἐκκλησία, λένε διάφορες προσευχὲς καὶ βγαίνουν. Βγαίνουν, χωρὶς νὰ γνωρίζουν τί εἶπαν. Τὰ χεῖλη τους κινοῦνται, ἀλλὰ τ' αὐτιά τους δὲν ἀκοῦνε. Ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲν ἀκοῦς τὴν προσευχή σου, καὶ θέλεις νὰ τὴν ἀκούσει ὁ Θεός; “Γονάτισα”, λές. Γονάτισες, ἀλλά, ἐνῶ τὸ σῶμα σου ἦταν μέσα, ὁ νοῦς σου πετοῦσε ἔξω. Μὲ τὸ στόμα ἔλεγες τὴν προσευχή καὶ μὲ τὴ σκέψη λογαρίαζες τόκους, ἔκανες συμβόλαια, πουλοῦσες ἐμπορεύματα, ἀγόραζες κτήματα, συναντοῦσες τοὺς φίλους σου. Γιατί ὁ διάβολος, πού εἶναι πονηρὸς καὶ γνωρίζει ὅτι στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς μεγάλα πράγματα κατορθώνουμε, τότε ἀκριβῶς ἔρχεται καὶ σπέρνει λογισμοὺς μέσα μας. Νά, πολλὲς φορές εἴμαστε ξαπλωμένοι στὸ κρεβάτι, καὶ τίποτα δὲν συλλογίζομαστε• πᾶμε στὴν ἐκκλησία γιὰ νὰ προσευχηθοῦμε, καὶ τότε χίλιες σκέψεις περνοῦν ἀπὸ τὸ νοῦ μας. Ἔτσι χάνουμε τοὺς καρποὺς τῆς προσευχῆς, φεύγοντας ἀπὸ τὸ ναὸ μὲ ἄδεια χέρια. Τὸ ἴδιο, βέβαια, γίνεται καὶ ὅταν προσευχόμαστε στὸ σπίτι μας ἢ ὅπουδήποτε ἄλλοῦ.

Κάθε φορά, λοιπόν, πού, καθὼς προσευχόμαστε, συνειδητοποιοῦμε ὅτι ὁ νοῦς μας

ἔχει φύγει ἀπὸ τὸ Θεὸ κι ἔχει στραφεῖ σὲ βιοτικὰ πράγματα, ἃς τὸν φέρνουμε πίσω, ἀναγκάζοντάς τον νὰ μένει σταθερὰ καὶ προσεκτικὰ προσκολλημένος στὰ νοήματα τῆς προσευχῆς. Ἄς ἐπαναλαμβάνουμε, μάλιστα, τὴν προσευχὴ ἀπὸ τὴν ἀρχή. Κι ἂν παθαίνουμε πάλι καὶ πάλι τὸ ἴδιο, ἃς τὴν ἐπαναλαμβάνουμε καὶ γιὰ τρίτη καὶ γιὰ τέταρτη φορά. Ἄς μὴ σταματᾶμε, πρὶν ποῦμε ὀλόκληρη τὴν προσευχὴ, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, μὲ ἄγρυπνη διάνοια καὶ ἀδιατάρακτο λογισμό. Καὶ ὅταν ὁ διάβολος ἀντιληφθεῖ ὅτι δὲν καταθέτουμε τὰ ὄπλα, θὰ σταματήσει πιά κι αὐτὸς νὰ μᾶς πολεμᾷ.

Ὅταν παρουσιαζόμαστε γιὰ ὁποιοδήποτε ζήτημά μας σ' ἓναν ἐπίγειο ἄρχοντα, εἴμαστε τόσο προσεκτικοὶ καὶ αὐτοσυγκεντρωμένοι, ὥστε δὲν βλέπουμε οὔτε ἐκείνους πὺ βρίσκονται δίπλα μας. Μέσα στὸ νοῦ μας δὲν ὑπάρχουν παρὰ ὁ ἄνθρωπος, μπροστὰ στὸν ὁποῖο βρισκόμαστε, καὶ τὸ θέμα, γιὰ τὸ ὁποῖο θέλουμε νὰ τοῦ μιλήσουμε. Τὸ ἴδιο, πολὺ περισσότερο, δὲν πρέπει νὰ κάνουμε, ὅταν βρισκόμαστε μπροστὰ στὸν ὕψιστο Θεό, ἐμμένοντας σταθερὰ στὴν προσευχὴ μας καὶ μὴν περιφέροντας τὸ νοῦ ἐδῶ κι ἐκεῖ; Ἄν ἡ γλῶσσα μας προφέρει προσευχητικὰ λόγια καὶ ἡ διάνοιά μας ὀνειροπολεῖ, τίποτα δὲν ἔχουμε νὰ ὠφεληθοῦμε. Ἀπεναντίας, θὰ κατακριθοῦμε, ἐπειδὴ ἀκριβῶς μὲ μεγαλύτερη ὑπομονὴ καὶ ἐντατικότερη προσοχὴ μιλάμε σὲ ἀνθρώπους παρὰ στὸν Κύριό μας. Στὸ κάτω-κάτω, κι ἂν ἀκόμα δὲν πάρουμε τίποτε ἀπ' Αὐτόν, τὸ νὰ βρισκόμαστε σὲ διαρκῆ ἐπικοινωνία μαζί Του μικρὸ καλὸ εἶναι; Ἄν ὠφελούμαστε πολὺ, ὅταν συζητᾶμε μ' ἓναν ἐνάρετο ἄνθρωπο, πόσο θὰ ὠφεληθοῦμε, ἀλήθεια, συνομιλώντας μὲ τὸν Πλάστη, τὸν Εὐεργέτη, τὸ Σωτήρα μας, ἔστω κι ἂν δὲν μᾶς δίνει ὅ,τι Τοῦ ζητᾶμε;

Γιατί, ὅμως, δὲν μᾶς δίνει; Θὰ τὸ τονίσω γι' ἄλλη μία φορά: Γιατί συνήθως Τοῦ ζητᾶμε πράγματα βλαβερά, νομίζοντας πὼς εἶναι καλὰ καὶ ὠφέλιμα. Δὲν γνωρίζεις, ἄνθρωπέ μου, τὸ συμφέρον σου. Ἐκεῖνος, πὺ τὸ γνωρίζει, δὲν εἰσακούει τὴν παράκλησή σου, γιατί φροντίζει περισσότερο ἀπὸ σένα γιὰ τὴ σωτηρία σου. Ἄν οἱ γονεῖς δὲν δίνουν πάντα στὰ παιδιὰ τοὺς ὅ,τι τοὺς ζητοῦν, ὄχι βέβαια ἐπειδὴ τὰ μισοῦν, μὰ ἐπειδὴ, ἀπεναντίας, ὑπερβολικὰ τὰ ἀγαποῦν, πολὺ περισσότερο θὰ κάνει τὸ ἴδιο ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος καὶ περισσότερο ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, μᾶς ἀγαπᾷ καὶ καλύτερα ἀπ' ὅλους γνωρίζει ποῖο εἶναι τὸ καλὸ μας.

Όταν, λοιπόν, αποκάνεις ίκετεύοντας τὸν Κύριο, κι Ἐκεῖνος δὲν σοῦ δίνει σημασία, μὴν παραπονιέσαι. Ξεχνᾶς, ἄλλωστε, πόσες φορές ἐσὺ ἄκουσες κάποιον φτωχὸ νὰ σὲ παρακαλάει καὶ δὲν τοῦ ἔδωσες σημασία; Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκανες ἀπὸ σκληρότητα, ἐνῶ ὁ Θεὸς τὸ κάνει ἀπὸ φιλανθρωπία. Ὡστόσο, ἐνῶ δὲν δέχεσαι νὰ κατηγορήσουν ἐσένα, πὺ ἀπὸ σκληρότητα δὲν ἄκουσες τὸν συνάνθρωπό σου, κατηγορεῖς τὸ Θεό, πὺ ἀπὸ φιλανθρωπία δὲν σὲ ἀκούει.

Εἶπα ὅμως προηγουμένως, ὅτι κι ὅταν ἀκόμα δὲν σὲ ἀκούει, ἡ ὠφέλειά σου ἀπὸ τὴν προσευχὴ εἶναι μεγάλη. Γιατί εἶναι ἀδύνατο ν' ἀμαρτήσῃ ἕνας ἄνθρωπος πὺ προσεύχεται πρόθυμα καὶ ἀδιάλειπτα, ἕνας ἄνθρωπος πὺ συντρίβει τὴν καρδιά του, ἀνεβάζει τὸ νοῦ του στὸν οὐρανὸ καὶ ὁμολογεῖ ταπεινὰ στὸν Κύριο τὰ ἀμαρτήματά του. Γιατί, ὕστερα ἀπὸ μία τέτοια προσευχή, πετάει μακριὰ κάθε φροντίδα γιὰ τὰ γήινα, ἀποκτάει φτερά, γίνεται ἀνώτερος ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα πάθη.

Τὰ δροσερὰ νερὰ δὲν δίνουν στὰ φυτὰ τόση θολερότητα, ὅση δίνουν τὰ δάκρυα στὸ δέντρο τῆς προσευχῆς, κάνοντάς το ν' ἀνεβαίνει ψηλά, ὡς τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, μάλιστα, Ἐκεῖνος εἰσακούει τὴν προσευχή μας. Καὶ πῶς νὰ μὴν εἰσακούσει τὴν προσευχὴ μιᾶς ψυχῆς, πὺ στέκεται μπροστά Του μὲ αὐτοσυγκέντρωση, μὲ κατάνυξη, μὲ ταπείνωση; Μιᾶς ψυχῆς πὺ ἔχει μεταφερθεῖ νοερὰ ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό; Μιᾶς ψυχῆς πὺ ἔχει διώξει κάθε ἀνθρώπινο λογισμό, κάθε βιοτικὴ μέριμνα, κάθε ἐμπαθῆ προσκόλλησι, κι ἔχει ἀφοσιωθεῖ ὀλοκληρωτικὰ στὴ μυστικὴ καὶ πανευφρόσυνη κοινωνία μὲ τὸν Κύριό της;

Ναί, ἔτσι πρέπει νὰ προσεύχεται ὁ χριστιανός. Ἀφοῦ συγκεντρώσει καὶ ἐντείνει ὅλη του τὴ σκέψη, τότε νὰ ίκετεύει τὸ Θεὸ ἔμπονα. Δὲν χρειάζεται νὰ λέει ἀτέλειωτα λόγια, φτάνουν τὰ λίγα καὶ ἀπλά. Ἡ ἀνταπόκρισι τοῦ Κυρίου στὴν προσευχὴ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν λόγων, ἀλλ' ἀπὸ τὴ νήψη τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ διαπιστώσει κανεὶς ἀπ' ὅσα λέει ἡ Γραφή γιὰ τὴ στείρα Ἄννα, τὴ μητέρα τοῦ προφήτη Σαμουήλ. «Κύριε», ἔταξε ἡ Ἄννα, «ἂν σκύψεις πάνω ἀπὸ τὴ θλίψη τῆς δούλης σου καὶ μὲ θυμηθεῖς καὶ μοῦ δώσεις παιδί, τότε ἐγὼ θὰ τὸ ἀφιερῶσω σ' ἐσένα γιὰ ὅλη του τὴ ζωὴ» (Α' Βασ. 1:11). Εἶναι πολλὰ τὰ λόγια αὐτά; Ὁχι. Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ μὲ νήψη καὶ προσοχὴ ἔκανε αὐτὴ τὴ μικρὴ προσευχή, κατόρθωσε ὅσα ἠθέλησε: Καὶ τὴν ἀνάπηρη φύση της διόρθωσε καὶ τὴν κλεισμένη μήτρα της ἄνοιξε καὶ ἀπὸ τὴν περιφρόνησι τῶν ὁμοεθνῶν της λυτρώθηκε καὶ ἀπὸ τὴν ἄγονη γῆ θέρισε σιτάρι πλούσιο.

Ὅποιος προσεύχεται, λοιπόν, ἄς μὴ λέει περίσσια λόγια. Καὶ ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Παῦλος, ἄλλωστε, μᾶς σύστησαν νὰ προσευχόμεστε συχνά, ἀλλὰ μὲ συντομία καὶ μικρὰ διαλείμματα. Γιατί, μακραίνοντας τὴν προσευχὴ, εἶναι δυνατὸ νὰ χάσεις τὴν προσοχή. Κι ἔτσι δίνεις τὴν εὐκαιρία στὸ διάβολο νὰ σὲ πλησιάσει καὶ νὰ σοῦ

ὕποβάλει τοὺς δικούς του λογισμούς. Ἄν, ὅμως, οἱ προσευχές σου εἶναι σύντομες καὶ συχνές, τότε θὰ μπορεῖς εὐκόλα νὰ τὶς κάνεις μὲ προσοχὴ καὶ νήψη, καλύπτοντας μ' αὐτὲς ὅλο τὸν διαθέσιμο χρόνο σου.

Θέλεις κι ἐσὺ νὰ μάθεις ἄγρυπνη προσευχὴ καὶ προσοχὴ τοῦ νοῦ καὶ διαρκῆ παραμονὴ κοντὰ στὸ Θεό; Πήγαινε στὴν Ἄννα καὶ μάθε τί ἔκανε ἐκείνη. Σηκώθηκαν, λέει, ὅλοι ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ὡστόσο, ἡ Ἄννα δὲν πῆγε οὔτε νὰ κοιμηθεῖ οὔτε ν' ἀναπαυθεῖ. Ἔτρεξε στὴ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου γιὰ νὰ προσευχηθεῖ. Ἀπ' αὐτὸ συμπεραίνω πῶς, ἀκόμα κι ὅταν ἔτρωγε, δὲν παραφόρτωνε τὸ στομάχι της. Διαφορετικά, δὲν θὰ μπορούσε νὰ προσευχηθεῖ, καὶ μάλιστα μὲ τόσα δάκρυα. Ἄν ἐμεῖς, ὅταν εἴμαστε νηστικοί, μὲ δυσκολία κατορθώνουμε νὰ προσευχηθοῦμε, ἐνῶ ὕστερα ἀπὸ τὰ συμπόσια ποτὲ δὲν προσευχόμαστε, πολὺ περισσότερο ἐκείνη, μία γυναίκα, δὲν θὰ προσευχόταν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μετὰ τὸ συμπόσιο, ἂν εἶχε καλοφάει.

Ἄς ντραποῦμε ἐμεῖς, οἱ ἄνδρες, πὺ παρακαλᾶμε γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ συνάμα χασμουριόμαστε, ἄς ντραποῦμε, λέω, ἐκείνη τὴ γυναίκα, πὺ παρακαλοῦσε κι ἔκλαιγε. Δὲς τὴν εὐλάβειά της κι ἀπὸ τοῦτο: «Μιλοῦσε ἀπὸ τὴν καρδιά της• τὰ χεῖλη της μόλις πὺ κινιόνταν καὶ ἡ φωνὴ της δὲν ἀκουγόταν καθόλου». Ἔτσι παρουσιάζεται μπροστὰ στὸ Θεὸ ὁποῖος θέλει νὰ κατορθώσει κάτι: ὄχι μὲ κινήσεις καὶ φωνές, οὔτε ὅμως καὶ βαριεστημένος ἢ νυσταγμένος καὶ ἀποχαυνωμένος.

Μήπως, ὅμως, δὲν μπορούσε ὁ Θεὸς νὰ δώσει παιδὶ στὴν Ἄννα καὶ δίχως προσευχῆ; Μήπως δὲν γνώριζε τὴν ἐπιθυμία της καὶ πρὶν τοῦ ζητήσῃ; Ναί, ἀλλ' ἂν τῆς ἔδινε τὸ παιδὶ πρὶν τὸ ζητήσῃ μὲ τὴν προσευχὴ, δὲν θὰ φαινόταν ἡ προθυμία της, δὲν θὰ φανερωνόταν ἡ ἀρετὴ της, δὲν θὰ ἔπαιρνε τόση ἀμοιβή.

Ἄς δοῦμε τώρα καὶ τὴ φιλοσοφία τῆς γυναίκας. Ἄκου τί εἶπε στὸν ἀρχιερέα Ἡλί, πὺ τὴν πέρασε γιὰ μεθυσμένη: «Ὅχι, κύριέ μου, δὲν εἶμαι μεθυσμένη. Μία γυναίκα καταπικραμένη εἶμαι, πὺ ξεχύνω τὸν πόνο τῆς ψυχῆς μου μπροστὰ στὸν Κύριο. Μὴ θεωρήσεις τὴ δούλη σου καμιὰ τιποτένια· ἂν προσευχήθηκα ὡς τώρα, ἦταν ἀπὸ τὸν πολὺ μου πόνο». Αὐτὸ εἶναι γνώρισμα πραγματικῶς συντριμμένης καρδιάς: Τὸ νὰ μὴν ὀργίζεται καὶ νὰ μὴν ἀγανακτεῖ ἐναντίον ἐκείνων πὺ τὴν ἀδικοῦν ἢ τὴν προσβάλλουν, ἀλλὰ μὲ πραότητα καὶ σεμνότητα ν' ἀπολογεῖται. Ἀλήθεια, τίποτα δὲν κάνει τὴν ψυχὴ τόσο φιλόσοφη, ὅσο ἡ θλίψη.

Σηκώθηκε, λοιπόν, ἀπὸ τὸ τραπέζι ἡ Ἄννα κι ἔτρεξε νὰ προσευχηθεῖ. Ἄς τ' ἀκούσουν ὅσοι ἀπὸ μᾶς οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ τὸ φαγητὸ προσεύχονται. Ἄς τ' ἀκούσουν καὶ ἄς παραδειγματιστοῦν. Ὅλοι μας, τόσο πρὶν ὅσο καὶ μετὰ τὰ γεύματα, ὀφείλουμε νὰ δοξάζουμε καὶ νὰ εὐχαριστοῦμε τὸ Θεό. Ὅποιος εἶναι προετοιμασμένος γι' αὐτό, οὔτε θὰ παραφάει οὔτε θὰ μεθύσει ποτέ. Ἐχοντας ὡς

χαλινάρι τοῦ λογιμοῦ του τὴν ἀναμονὴ τῆς προσευχῆς, θὰ γευθεῖ ἀπ' ὅλα μὲ μέτρο καὶ θὰ ἔχει πολλὴ εὐλογία καὶ στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ. Μὲ προσευχή, κοντολογίς, ἄς ἀρχίζει καὶ ἄς τελειώνει κάθε γεῦμα μας.

Παράλληλα, ἄς μὴν παραλείπουμε νὰ συμμετέχουμε στὸ πασχάλιο δεῖπνο τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως, ποὺ γίνεται τακτικὰ στὸ ναό, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία, ἂν εἶναι δυνατόν. “Μα ἔχω τόσες φροντίδες καὶ ἀσχολίες!”, θὰ μοῦ πεῖς. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔλα στὸ ναό, γιὰ νὰ ἐλκύσεις μὲ τὴν ἐδῶ παρουσία σου τὴν εὐνοια τοῦ Θεοῦ, κι ἔτσι νὰ φύγεις ἀσφαλισμένος· γιὰ νὰ Τὸν ἔχεις βοηθὸ στὶς ὑποθέσεις σου, κι ἔτσι νὰ γίνεις ἀκατανίκητος ἀπὸ τοὺς δαίμονες καὶ τοὺς μοχθηροὺς ἀνθρώπους. Γιατί, συμμετέχοντας στὴ θεία λειτουργία καὶ στὴν κοινὴ λατρεία, θὰ ἐνισχυθεῖς ἀπὸ τὸν παντοδύναμο Θεό, θὰ πάρεις τὰ δικά Του ὅπλα, κι ἔτσι οὔτε ὁ διάβολος οὔτε οἱ ἄνθρωποι θὰ μπορέσουν νὰ σὲ βλάψουν.

Καὶ μὴ μοῦ πεῖς, ὅτι, καθὼς εἶσαι συνέχεια ἀπασχολημένος μὲ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς, δὲν μπορεῖς νὰ τρέχεις κάθε τόσο στὴν ἐκκλησία οὔτε νὰ προσεύχεσαι ὅλη μέρα. Στὴν ἐκκλησία, ἔστω, δὲν μπορεῖς νὰ πηγαίνεις. Ὅπου κι ἂν βρίσκεσαι, ὅμως, μπορεῖς νὰ στήσεις τὸ θυσιαστήριό σου. Οὔτε ὁ τόπος οὔτε ἡ ὥρα σὲ ἐμποδίζουν. Κι ἂν δὲν γονατίσεις, κι ἂν δὲν κλάψεις, κι ἂν δὲν ὑψώσεις τὰ χέρια σου στὸν οὐρανό, ἢ προσευχή σου θὰ εἶναι τέλεια, ἐφόσον θὰ ἔχεις διάνοια θερμῆ. Ἐσὺ ποὺ βαδίζεις στὸ δρόμο, ἐσὺ ποὺ βρίσκεσαι στὴν ἀγορά, ἐσὺ ποὺ ταξιδεύεις στὴ θάλασσα, ἐσὺ ποὺ κάθεσαι στὸ ἐργαστήριό σου, ἐσὺ ποὺ μαγειρεύεις στὸ σπίτι σου, ἐσὺ ποὺ καλλιεργεῖς τὸ χωράφι σου κι ἐσὺ ποὺ σὲ κάποιαν ἄλλη ἐργασία καταγίνεσαι, ὅταν δὲν μπορεῖτε νὰ ἔρθετε στὴν ἐκκλησία, κάντε, ἐκεῖ ποὺ εἶστε, προσευχὴ ἐκτενῆ καὶ προσεκτικὴ. Ὁ Θεὸς δὲν νοιάζεται γιὰ τὸν τόπο. Ζητάει μόνο θερμότητα καρδιάς καὶ ἀγνότητα ψυχῆς. Νά, καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος προσευχήθηκε ὄχι σὲ ναὸ ὄρθιος ἢ γονατιστός, ἀλλὰ μέσα σὲ φυλακὴ πεσμένος ἀνάσκελα, καθὼς τὰ πόδια του ἦταν σφιγμένα στὴν ξυλοπέδη. Ἐπειδὴ, ὅμως, προσευχήθηκε μὲ θερμῆ, ἂν καὶ πεσμένος, καὶ τὴ φυλακὴ ἔσεισε καὶ τὰ θεμέλια σάλεψε καὶ τὸ δεσμοφύλακα τράβηξε στὴν ἀληθινὴ πίστη μαζί μὲ ὅλη τὴν οἰκογένειά του.

Ὁ ἄρρωστος Ἐζεκίας οὔτε ὄρθιος οὔτε γονατιστός, ἀλλὰ πεσμένος στὸ κρεβάτι παρακάλεσε γιὰ τὴ θεραπεία του τὸ Θεό, πού μὲ τὸν προφήτη Ἡσαΐα τοῦ εἶχε προαναγγεῖλει τὸ θάνατό του. Καὶ κατόρθωσε μὲ τὴν καθαρότητα καὶ τὴ θερμότητα τῆς καρδιάς του νὰ μεταβάλλει τὴ θεϊκὴ ἀπόφαση. Ὁ ληστής, πάλι, καρφωμένος πάνω στὸ σταυρό, μὲ λίγα λόγια κέρδισε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὁ Ἱερεμίας μέσα στὸ λάκκο μὲ τὴ λάσπη καὶ ὁ Δανιὴλ μέσα στὸ λάκκο μὲ τὰ θηρία καὶ ὁ Ἴωνᾶς μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους, ὅταν προσευχήθηκαν θερμά, ἀπομάκρυναν τὶς συμφορές, πού τοὺς εἶχαν βρεῖ, καὶ βοηθήθηκαν ἀπὸ τὸ Θεό.

“Και τί θὰ λέω, ὅταν προσεύχομαι;”, θὰ μὲ ρωτήσεις. Θὰ λὲς ὅ,τι καὶ ἡ Χαναναία τοῦ Εὐαγγελίου. «Ἐλέησέ με, Κύριε!», παρακαλοῦσε ἐκείνη. «Ἡ θυγατέρα μου βασανίζεται ἀπὸ δαιμόνιο». “Ἐλέησέ με, Κύριε!”, θὰ παρακαλᾷς κι ἐσύ. “Ἡ ψυχὴ μου βασανίζεται ἀπὸ δαιμόνιο”. Γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι μεγάλος δαίμονας. Ὁ δαιμονισμένος ἐλεεῖται, ἐνῶ ὁ ἁμαρτωλὸς ἀποδοκιμάζεται. “Ἐλέησέ με!”. Μικρὴ εἶναι ἡ φράση. Καὶ ὅμως, γίνεται πέλαγος φιλανθρωπίας, καθὼς, ὅπου ὑπάρχει ἔλεος, ἐκεῖ ὑπάρχουν ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

Καὶ ὅταν βρίσκεσαι ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, φώναζε μυστικά: “Ἐλέησέ με!”. Φώναζε μὲ τὴ σκέψη σου, χωρὶς νὰ κινεῖς τὰ χεῖλη σου. Γιατί ὁ Θεὸς μᾶς ἀκούει καὶ ὅταν σωπαίνουμε. Δὲν ἀπαιτεῖται τόσο τόπος, ὅσο τρόπος προσευχῆς. Καὶ στὸ λουτρὸ ἂν εἶσαι, νὰ προσεύχεσαι. Ὅπου κι ἂν εἶσαι, νὰ προσεύχεσαι. Ὅλη ἡ κτίση εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐσὺ ὁ ἴδιος εἶσαι ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ψάχνεις τόπο γιὰ νὰ προσευχηθεῖς;

Ἡ θάλασσα ἀπλωνόταν μπροστά. Οἱ Αἰγύπτιοι ἔρχονταν ἀπὸ πίσω. Καὶ ὁ Μωυσῆς βρισκόταν στὴ μέση. Ζητοῦσε ἀπὸ τὸ Θεὸ βοήθεια, χωρὶς νὰ λέει οὔτε λέξη• τόση ἦταν ἡ ἀμηχανία του. Καὶ μολονότι δὲν ἀκουγόταν ἡ φωνὴ του, ὁ Κύριος τοῦ εἶπε: «Τί μοῦ φωνάζεις;». Τὸν ἄκουγε, λοιπόν, ἂν καὶ δὲν μιλοῦσε. Ἔτσι κι ἐσύ, ὅταν σοῦ ἔρχεται πειρασμός, νὰ ζητᾷς καταφύγιο στὸ Θεό, νὰ καλεῖς μυστικά σὲ βοήθεια τὸν Κύριό σου. Αὐτὸς εἶναι πάντα κοντά σου, γι’ αὐτὸ δὲν χρειάζεται νὰ Τὸν ἀναζητήσεις σὲ ὀρισμένο τόπο, ὅπως κάνεις μὲ τοὺς ἀνθρώπους. «Θὰ φωνάξεις στὸ Θεό, κι Ἐκεῖνος θὰ σ’ ἀκούσει», ὅπως λέει ὁ προφήτης Ἡσαΐας. «Ἐσὺ ἀκόμα θὰ προσεύχεσαι, κι Ἐκεῖνος θὰ σοῦ ἀπαντήσει: “Νά, ἐδῶ εἶμαι, δίπλα σου!”». Ἄν ἀγωνίζεσαι νὰ διατηρεῖς τὴν καρδιά σου καθαρὴ ἀπὸ τὴν κακία, ὁ Κύριος σ’ ἀκούει πάντα καὶ παντοῦ.

Μὲ ὅλα αὐτά, βέβαια, δὲν θέλω νὰ ὑποτιμήσω τὴν προσευχὴ πού γίνεται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς στὸ ναό. Ὅχι. Γιατί εἶναι μεγάλη, πολὺ μεγάλη ἡ δύναμη τῆς κοινῆς προσευχῆς τῶν ἀδελφῶν στὴν ἐκκλησία. Θέλεις νὰ μάθεις πόση; Ἄκου: Κάποτε ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἦταν φυλακισμένος καὶ ἀλυσοδεμένος. Μὰ «ἡ Ἐκκλησία

προσευχόταν ἀδιάκοπα στὸ Θεὸ γι' αὐτόν». Καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ ἐκκλησιάσματος τὸν ἐλευθέρωσε θαυματουργικὰ ἀπὸ τὴ φυλακὴ κι ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες. Τί, λοιπόν, εἶναι δυνατότερο ἀπὸ τὴν προσευχὴ, ποὺ ἔσωσε τὸ στύλο καὶ τὸν πύργο τῆς Ἐκκλησίας;

Καὶ ὅσο γιὰ τοὺς κατηχουμένους, βέβαια, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσεύχονται μαζὶ μὲ τοὺς πιστοὺς στὸ ναό, γιατί δὲν ἔχουν ἀποκτήσει ἀκόμα μεγάλη παρρησία. Ὅσο γιὰ μᾶς, ὅμως, μᾶς ἔχει δοθεῖ ἡ παραγγελία νὰ προσευχόμεστε γιὰ τὴν οἰκουμένη καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ποὺ ἔχει ἀπλωθεῖ ὡς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Συνειδητοποιεῖτε πόσο ὑψηλὸ καὶ τιμητικὸ γιὰ τὴ μικρότητά μας εἶναι τὸ νὰ προσερχόμεστε ἐδῶ καὶ νὰ παρακαλᾶμε τὸ Θεὸ γιὰ τόσο λαό; Τὸ νὰ παρακαλᾶει ἕνας γιὰ τοὺς πολλούς, εἶναι πολὺ τολμηρὸ καὶ χρειάζεται μεγάλη παρρησία. Γιατί, ἂν ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν τολμῶ νὰ παρακαλέσω γιὰ τὸν ἑαυτό μου, πολὺ περισσότερο γιὰ τοὺς ἄλλους• αὐτὸ μόνο οἱ δίκαιοι μποροῦν νὰ τὸ κάνουν, ὄχι ἕνας ἀμαρτωλὸς σὰν κι ἐμένα. Ὅταν, ὅμως, συγκεντρωμένοι ὅλοι μαζὶ κάνουν δέηση γιὰ ἕναν, τὸ πράγμα δὲν φαίνεται ἄπρεπο.

Εἶναι, βέβαια, δυνατόν, ὅπως εἶπα πρὶν, νὰ προσευχόμεστε καὶ στὸ σπίτι μας καὶ σὲ κάθε τόπο, ὄχι πάντως ὅπως προσευχόμεστε στὴν ἐκκλησία, ὅπου κοινὴ ἰκεσία κλήρου καὶ λαοῦ ἀπευθύνεται στὸ Θεό. Δὲν εἰσακούεσαι τόσο ἀπὸ τὸν Κύριο, ὅταν τὸν παρακαλᾷς μόνος, ὅσο ὅταν βρίσκεσαι μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς σου. Γιατί στὴν κοινὴ προσευχὴ ὑπάρχουν περισσότερα: ἡ ὁμόνοια καὶ ὁ δεσμὸς τῆς ἀγάπης καὶ οἱ εὐχὲς τῶν ἱερέων. Οἱ ἱερεῖς γι' αὐτὸ ἀκριβῶς βρίσκονται ἐδῶ, γιὰ νὰ ἐνισχύσουν μὲ τὶς ἰσχυρὲς εὐχὲς τοὺς τὶς ἀδύναμες προσευχὲς τοῦ λαοῦ, βοηθώντας τες ν' ἀνέβουν στὸν οὐρανό. Νά, λοιπόν, πῶς κατόρθωσε νὰ βγάλει ἀπὸ τὴ φυλακὴ τὸν ἀπόστολο Πέτρο ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀπόσταση ἑνὸς τόπου, βλέπεις, δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐνέργεια τῆς προσευχῆς, ὅπως ἄλλωστε δὲν μειώνει καὶ τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης. Ὅσο ἡ βαθειὰ ἀγάπη συνδέει ἀκατάλυτα, ἄλλο τόσο καὶ ἡ ζωντανὴ προσευχὴ ὠφελεῖ ὑπερβολικὰ ἀνθρώπους ποὺ βρίσκονται μακριά.

Ὁ Μωυσῆς δὲν βρισκόταν σωματικὰ στὸ πεδίο τῆς μάχης, ὅταν οἱ Ἰσραηλίτες πολεμοῦσαν μὲ τοὺς Ἀμαληκίτες, ὡστόσο συνέβαλε στὴ νίκη πολὺ περισσότερο ἀπὸ τοὺς πολεμιστές, ὑψώνοντας τὰ χέρια του στὸν οὐρανὸ καὶ παρακαλώντας τὸ Θεὸ γιὰ τὸ ἔθνος του. Ἔτσι ἔσωσε ἕναν ὀλόκληρο λαό. Ὑπάρχει κατόρθωμα μεγαλύτερο ἀπ' αὐτό, ἀπὸ τὴν ὠφέλεια δηλαδὴ τῶν συνανθρώπων καὶ ἀδελφῶν μας; Ὅχι. Κι ἂν νηστεύεις κι ἂν κοιμᾷσαι καταγῆς κι ἂν κλαῖς σ' ὅλη σου τὴ ζωὴ, τίποτε τὸ μεγάλο δὲν κατορθώνεις, ἐφόσον δὲν ὠφελεῖς κανέναν ἄλλο. Νά, κι ἀπὸ τὸν Μωυσῆ ἔγιναν πολλὰ θαύματα καὶ σημεῖα. Κανένα ἀπ' αὐτά, ὅμως, δὲν τὸν ἔκανε τόσο μεγάλο, ὅσο ἡ ἰκετευτικὴ κραυγὴ του πρὸς τὸν Κύριο γιὰ τὴ συγχώρηση τῶν Ἰσραηλιτῶν, ποὺ εἶχαν πέσει στὸ βαρὺ ἀμάρτημα τῆς εἰδωλολατρίας: «Ἄν θέλεις, συγχώρησε τὴν ἀμαρτία τους• ἂν πάλι ὄχι, τότε

έξαφάνισε κι έμένα!».

Καὶ ὁ βασιλιὰς Δαβίδ, ὅταν, γιὰ μία του ἁμαρτία, ὁ Θεὸς παραχώρησε νὰ πέσει θανατικὸ στοὺς Ἰσραηλίτες, ἔδειξε τὴν ἴδια διαγωγή. «Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ ἁμάρτησε», εἶπε. «Ἐγώ, ὁ ποιμένας, ἔκανα τὸ κακό. Αὐτὰ τὰ πρόβατα τί ἔκαναν; Χτύπα, λοιπόν, ἔμένα καὶ τὴν οἰκογένειά μου».

Τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἡ φιλαδελφία, ὅμως, ἦταν ἡ πιὸ μεγάλη καὶ πιὸ θαυμαστή: Εὐχόταν ἀκόμα καὶ νὰ χωριστεῖ ἀπὸ τὸ Χριστό, ἂν ἔτσι θὰ πήγαιναν κοντὰ σ' Ἐκεῖνον οἱ ὁμοεθνεῖς ἀδελφοί του. Ὁ Μωυσῆς ζητοῦσε νὰ ἔξαφανιστεῖ κι αὐτὸς μαζί μὲ τοὺς ἄλλους• ὁ Παῦλος δὲν ζητοῦσε νὰ χαθεῖ μαζί τους, ἀλλά, γιὰ τὴ σωτηρία τους, νὰ χάσει μόνο αὐτὸς τὴν ἀσύλληπτη δόξα τοῦ παραδείσου!

Οἱ προσευχὲς τέτοιων ἀγίων, βέβαια, φέρνουν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ὅταν κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι βοηθᾶμε. Ὅταν αὐτὸ δὲν συμβαίνει, οὔτε κι ἐκείνων ἡ βοήθεια ὠφελεῖ. Σὲ τί ὠφέλησε, λ.χ., ἡ προσευχὴ τοῦ Ἱερεμία τοὺς Ἰουδαίους; Τρεῖς φορές παρακάλεσε ὁ προφήτης τὸ Θεὸ καὶ τρεῖς φορές ἄκουσε: «Μὴν προσεύχεσαι πιά γιὰ τὸ λαὸ αὐτὸ καὶ μὴ μοῦ ζητᾶς νὰ τοὺς ἐλεήσω, γιατί δὲν θὰ σὲ ἀκούσω!» (Ιερ. 7:16). Σὲ τί ὠφέλησε τὸν Σαοῦλ ὁ Σαμουήλ, ποὺ προσευχόταν καὶ πενθοῦσε γι' αὐτὸν ὡς τὴν τελευταία μέρα, καὶ σὲ τί ὠφέλησε τοὺς Ἰσραηλίτες; «Ποτὲ δὲν θὰ κάνω τὸ ἁμάρτημα νὰ διακόψω τὴν προσευχή μου γιὰ τὴ σωτηρία σας», τοὺς εἶπε. Καὶ ὅμως, ὅλοι χάθηκαν. Γιατί; Τὸ ἐξηγεῖ ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτη Ἱερεμία: «Ἄν ἀκόμα καὶ ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Σαμουήλ σταθοῦν μπροστά μου καὶ προσευχηθοῦν γι' αὐτούς, δὲν θὰ τοὺς λυπηθῶ, γιατί ἔχει ἀυξηθεῖ ὑπερβολικὰ ἡ κακία τους».

Ὡστε, λοιπόν, σὲ τίποτα δὲν ὠφελοῦν οἱ προσευχὲς; Ὁφελοῦν καὶ πολὺ μάλιστα, ἀλλά, ὅπως εἶπα, ὅταν κι ἐμεῖς βοηθᾶμε, θυμηθεῖτε τὸν ἐκατόνταρχο Κορνήλιο, ποὺ ἀξιώθηκε νὰ γνωρίσει τὴν ἀληθινὴ πίστη, ἐπειδὴ «ἔδινε πολλὰς ἐλεημοσύνες καὶ προσευχόταν ἀδιάλειπτα στὸ Θεό». Θυμηθεῖτε καὶ τὴ δίκαιη Ταβιθά, ποὺ «ἔκανε πολλὰς ἀγαθοεργίας καὶ ἐλεημοσύνες» καί, ὅταν πέθανε, ἀναστήθηκε μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Ἀλλὰ καὶ στὰ χρόνια τοῦ βασιλιᾶ Ἐζεκία, ὁ Θεὸς ἔσωσε τὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους. Γιατί; Ἐπειδὴ ὁ Ἐζεκίας ἦταν δίκαιος καὶ προσευχήθηκε θερμὰ γιὰ τὴν πόλη καὶ τὸ λαὸ του. «Ἐγὼ θὰ ὑπερασπίσω τούτη τὴν πόλη», εἶπε ὁ Κύριος στὸν καλὸ βασιλιά. Κι ἔτσι ἀκριβῶς ἔκανε.

Ὅλα αὐτὰ τὰ παραδείγματα, καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια, ποὺ βρίσκουμε μέσα στὶς Γραφές, τί μᾶς δείχνουν; Ὅτι οἱ προσευχὲς τῶν ἀγίων γιὰ μᾶς, ἀλλὰ καὶ οἱ δικές μας προσευχὲς, εἰσακούονται ἀπὸ τὸ Θεό, ὅταν εἶμαστε δίκαιοι, ἐνάρετοι, ἐλεήμονες, φιλόανθρωποι. Ὅταν, ἀπεναντίας, καὶ μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια καὶ μὲ τὴ γλῶσσα καὶ μὲ τὸ νοῦ καὶ μὲ τὴν καρδιά διαπράττουμε τὴν ἁμαρτία,

παραβαίνοντας τὸν θεῖο νόμο, πῶς τολμᾶμε ν' ἀπευθυνόμαστε στὸν Κύριο, ζητώντας Του βοήθεια ἢ εὐεργεσία; Καὶ πῶς τολμᾶμε νὰ ζητᾶμε τὶς πρεσβεῖες τῶν ἁγίων;

Πρὶν ὑψώσουμε, λοιπόν, ἱκετευτικὰ τὰ χέρια μας στὸν οὐρανό, ἄς βάλουμε ἀρχὴ μετάνοιας. Ἄλλωστε, ἐπειδὴ μὲ τὰ χέρια ἐκτελοῦμε πολλές πονηρὲς πράξεις, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχει καθιερωθεῖ νὰ τὰ ὑψώνουμε, ὅταν προσευχόμαστε, ὥστε ἡ ὑπηρεσία ποὺ προσφέρουν γιὰ τὴν προσευχή, νὰ τὰ ἐμποδίζει ἀπὸ τὴν κακία καὶ νὰ τ' ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ἔτσι θὰ θυμᾶσαι, δηλαδή, ὅταν πρόκειται ν' ἀρπάξεις κάτι ἢ νὰ χτυπήσεις κάποιον, ὅτι αὐτὰ τὰ χέρια θὰ τὰ ὑψώσεις στὸ Θεὸ ὡς συνηγόρους σου καὶ ὅτι μ' αὐτὰ θὰ Τοῦ προσφέρεις τὴν πνευματικὴ θυσία τῆς προσευχῆς. Γι' αὐτὸ μὴν τὰ μολύνεις, μὴν τὰ ντροπιάζεις, μὴν τὰ κάνεις ἀνάξια ἐμφανίσεως στὸ Θεό, μὲ τὴν τέλεση ὁποιασδήποτε ἀνομίας. Καθαρίζέ τα μὲ τὴν ἐλεημοσύνη, μὲ τὴ φιλανθρωπία, μὲ τὴν καλοσύνη, κι ἔτσι καθαρὰ ὑψωνε τὰ σὲ προσευχή. Ἄν δὲν προσεύχεσαι ποτὲ μὲ χέρια λασπωμένα, πολὺ περισσότερο μὴν τὸ κάνεις μὲ χέρια λερωμένα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Γιατί κακὸ δὲν εἶναι τὸ νὰ ὑψώνεις χέρια ἄπλυτα πρὸς τὸν Κύριο• τὸ νὰ ὑψώνεις, ὅμως, χέρια καταμολυσμένα ἀπὸ ἀναρίθμητα ἁμαρτήματα, αὐτὸ εἶναι φοβερὸ καὶ προκαλεῖ τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ μόνο ἔτσι παροργίζουμε τὸν Πατέρα μας; Μὲ πόσους τρόπους, ἀλήθεια, ἁμαρτάνουμε, ἀκόμα καὶ μέσα στὴν ἐκκλησία, τὴν ὥρα τῆς λατρείας! Ἄναπολόγητοι θὰ εἴμαστε, ἂν ὁ Θεὸς λογαριάσει τοὺς αἰσχροὺς λογισμοὺς ποὺ ἔχουμε στὸ νοῦ μας, τὶς πονηρὲς ἐπιθυμίες ποὺ ἔχουμε στὴν καρδιά μας, τὶς κατακρίσεις ποὺ ξεστομίζουμε καθημερινὰ γιὰ τὸν πλησίον μας, τὰ ψεύδη καὶ τὶς συκοφαντίες, τὶς πανουργίες καὶ τὶς δολοπλοκίες, τὶς κακότητες καὶ τὶς ἀδικίες μας. Λύπη μᾶς προξενεῖ ἡ προκοπὴ τῶν ἄλλων, ἀκόμα καὶ τῶν φίλων μας. Εὐχαρίστηση δοκιμάζουμε, ὅταν ὁ συνάνθρωπός μας ὑποφέρει, θεωρώντας τὴ συμφορὰ ἐκείνου ὡς παρηγοριὰ γιὰ τὴ δική μας δυστυχία. Ἀσύνητα ζητᾶμε ἀπὸ τὸ Θεὸ πράγματα φθαρτὰ κι ἀνώφελα, πράγματα ποὺ Ἐκεῖνος πρόσταξε νὰ τὰ περιφρονοῦμε. Ἀθεόφοβα καταριόμαστε τοὺς ἀδελφούς μας, ἐνῶ ἔχουμε ἐντολὴ νὰ δίνουμε εὐχὲς καὶ στοὺς ἐχθρούς μας.

Τί κάνεις, ἄνθρωπέ μου; Ζητᾶς ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ σὲ σπλαχνιστεῖ, κι ἐσὺ καταριέσαι τὸν ἄλλο; Μὴ γελιέσαι. Ἄν δὲν συγχωρήσεις, δὲν θὰ συγχωρηθεῖς. Τὸ ξέρεις.

Καὶ ὅμως, ὄχι μόνο δὲν συγχωρεῖς, ἀλλὰ παρακαλᾶς καὶ τὸ Θεὸ νὰ μὴ συγχωρήσει! Ἄν, ὅμως, δὲν συγχωρεῖται ἐκεῖνος ποὺ δὲν συγχωρεῖ, πῶς θὰ συγχωρηθεῖ ἐκεῖνος, ποὺ καὶ τὸν Κύριο παρακαλάει νὰ μὴ συγχωρήσει; Ἄν εἶναι κακὸ νὰ ἔχεις ἐχθρούς, σκέψου πόσο χειρότερο εἶναι νὰ τοὺς κατηγορεῖς καὶ νὰ τοὺς καταριέσαι. Ἐσὺ πρέπει νὰ δώσεις λόγο γιὰ τὸ ὅτι ἔχεις ἐχθρούς, καὶ κατηγορεῖς ἐκείνους; Πῶς θὰ σοῦ δώσει ἄφεση ὁ Θεός, ὅταν Τοῦ ζητᾶς νὰ βλάψει ἄλλους, τὴν ὥρα ποὺ Τὸν

παρακαλεῖς γιὰ τὰ δικά σου ἁμαρτήματα κι ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ μεγάλο ἔλεος; Ὅταν μάλιστα, προσεύχεσαι γιὰ τὸν ἑαυτό σου, γυρίζεις τὴ ματιά σου δεξιὰ κι ἀριστερά, χασμουριέσαι καὶ φέρνεις στὸ νοῦ σου χίλιους δύο λογισμούς. Ὅταν, ὅμως, προσεύχεσαι ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου, τὸ κάνεις μὲ μεγάλη αὐτοσυγκέντρωση καὶ διαύγεια σκέψης. Γνωρίζει, βλέπεις, ὁ διάβολος πῶς, ὅταν ζητᾶμε τὸ κακὸ τῶν ἄλλων, στρέφουμε τὸ ξίφος ἐναντίον μας, γι' αὐτὸ τότε δὲν διασπᾶ τὴν προσοχή μας καὶ δὲν τραβάει τὸ νοῦ μας ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Ξέχασε, λοιπόν, τὶς ξένες ἁμαρτίες, γιὰ νὰ ξεχάσει καὶ ὁ Κύριος τὶς δικές σου. Γιατί ἂν πεῖς, “Τιμώρησε τὸν ἐχθρὸ μου”, ἔκλεις τὸ στόμα σου. Ἐχασε πιά ἡ γλῶσσα σου τὸ δικαίωμα νὰ μιλάει στὸ Θεό. Πρῶτα-πρῶτα ἐπειδὴ ἐξαρχῆς Τὸν παρόργισες, κι ὑστέρᾳ ἐπειδὴ ζητᾶς πράγματα ποὺ εἶναι ἀντίθετα στὸν ἴδιο τὸν χαρακτήρα τῆς προσευχῆς. Ἀφοῦ, δηλαδή, προσέρχεται γιὰ νὰ ζητήσεις συγχώρηση ἁμαρτημάτων, πῶς μιλάς γιὰ τιμωρία; Τὸ ἀντίθετο ἔπρεπε νὰ κάνεις, νὰ παρακαλᾶς γιὰ τοὺς ἄλλους, ὥστε στὴ συνέχεια νὰ παρακαλέσεις μὲ παρρησία καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό σου.

Ἄν προσευχηθεῖς γιὰ τοὺς συνανθρώπους σου, τὰ πέτυχες ὅλα, ἔστω κι ἂν δὲν πεῖς τὸ παραμικρὸ γιὰ τὶς δικές σου ἁμαρτίες.

Δὲν ὑπάρχει τίποτα πιὸ ζοφερὸ ἀπὸ μία ψυχὴ ποὺ μνησικακεῖ καὶ μισεῖ. Δὲν ὑπάρχει τίποτα πιὸ ἀκάθαρτο ἀπὸ μία γλῶσσα ποὺ κακολογεῖ καὶ καταριέται. Ἄνθρωπος εἶσαι, μὴ γίνεσαι θηρίο. Τὸ στόμα σοῦ δόθηκε ὄχι γιὰ νὰ δαγκώνεις, ἀλλὰ γιὰ νὰ παρηγορεῖς μὲ τὰ λόγια σου. Ὁ Θεὸς σὲ πρόσταξε νὰ συγχωρεῖς, κι ἐσύ Τὸν παρακαλᾶς νὰ καταργήσῃ τὴ δική Του ἐντολή; Δὲν σκέφτεσαι ὅτι εὐχαριστιέται καὶ γελάει ὁ διάβολος, ὅταν ἀκούει μία τέτοια προσευχή; Δὲν συλλογίζεσαι ὅτι, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, λυπᾶται ὁ Θεός, ὁ Πλάστης σου, ὁ Εὐεργέτης σου, ὁ Σωτήρας σου;

“Μα ἀδικήθηκα”, λές, “καὶ εἶμαι πικραμένος”. Τότε, λοιπόν, προσευχήσου ἐναντίον τοῦ διαβόλου, ποὺ μᾶς ἀδικεῖ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Γιατί αὐτὸς δημιουργεῖ καὶ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὶς ἐχθρες, αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας καὶ μοναδικὸς ἐχθρὸς σου, μὲ τὸν ὁποῖο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συμφιλιωθεῖς ποτέ. Ὁ συνάνθρωπος, ἀπεναντίας, ὅσα κι ἂν σοῦ κάνει, εἶναι ἀδελφός σου. Γι' αὐτὸ ὀφείλεις νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὸ καλὸ του, γιὰ τὴν εὐτυχία του, γιὰ τὴ μετάνοια καὶ τὴ σωτηρία του.

Ἄς φροντίσουμε λοιπόν, ἀγαπητοί μου, νὰ ζοῦμε καὶ νὰ ἐνεργοῦμε σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ εἶναι καρποφόρα ἡ προσευχή μας καὶ νὰ πετύχουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Πηγή: agiazoni.gr